

Tjänsteskrivelse

Datum

2025-04-28

Vår referens

Tina Taromi

Utvecklingssekreterare

tina.taromi@malmo.se

Remiss angående Motion Helena Nanne (M) och Farishta Sulaiman (M) om avhopparprogram för barn ASN-2025-659

Sammanfattning

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har beretts möjlighet att yttra sig över en motion från Helena Nanne (M) och Farishta Sulaiman (M) avseende införandet av avhopparprogram för barn.

Arbetsmarknads- och socialnämnden har ett särskilt utpekat ansvar att verka för att barn växer upp i trygga och goda förhållanden. Nämndens lagstadgade ansvarsområde omfattar även målgruppen barn och unga som ingår i organiserad brottslighet.

Förvaltningen arbetar redan med att möta målgruppens behov av såväl skydd som olika former av individanpassat stöd inom ordinarie verksamhet, oavsett om en hotbild mot barnet eller dess anhöriga föreligger eller inte.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har en specialiserad verksamhet som arbetar med att stödja avhopp från kriminella nätverk. Barn kan delta i en avhopparprocess förutsatt att de uppfyller kriterierna i definitionen för avhoppare.

Vidare har förvaltningen en rad arbetsformer och samverkansstrukturer som syftar till att identifiera och motivera möjliga avhoppare att lämna kriminalitet.

Sammantaget menar arbetsmarknads- och socialförvaltningen att motionens yrkande bör anses besvarat mot bakgrund av att förvaltningen redan bedriver ett utvecklingsarbete på området.

Förslag till beslut

1. Arbetsmarknads- och socialnämnden godkänner yttrande avseende motion av Helena Nanne (M) och Farishta Sulaiman (M) om att införa ett avhopparprogram för barn enligt förvaltningens förslag

2. Arbetsmarknads- och socialnämnden föreslår kommunfullmäktige besluta att motionens yrkande ska anses besvarat med vad som redovisas i ärendet
3. Arbetsmarknads- och socialnämnden skickar yttrandet till kommunstyrelsen

Beslutsunderlag

- Remiss angående Motion Helena Nanne (M) och Farishta Sulaiman (M) om avhopparprogram för barn
- G-Tjänsteskrivelse Remiss angående Motion Helena Nanne (M) och Farishta Sulaiman (M) om avhopparprogram för barn
- Yttrande från arbetsmarknads- och socialnämnden angående Motion Helena Nanne (M) och Farishta Sulaiman (M) om avhopparprogram för barn

Beslutsplanering

ASN beredning 2025-04-30

Arbetsmarknads- och socialnämndens arbetsutskott 2025-05-08

Arbetsmarknads- och socialnämnden 2025-05-23

Beslutet skickas till

Kommunstyrelsen

Ärendet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har beretts möjlighet att yttra sig över en motion från Helena Nanne (M) och Farishta Sulaiman (M) avseende införandet av avhopparprogram för barn.

Motionärerna framhåller att de insatser som socialtjänsten erbjuder idag främst riktar sig mot barn som befinner sig i riskzon för fortsatt normbrytande beteende och att socialtjänsten inte har verktyg för att hantera den mer akuta situationen som uppstår när ett barn behöver lämna en kriminell kontext.

Vidare menar motionärerna att ett avhopparprogram specifikt utformat för barn måste erbjuda en helhetslösning med fokus på fysisk säkerhet, psykosocialt stöd, familjestöd och pedagogiska insatser samt vila på forskning.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår motionärerna att kommunfullmäktige beslutar att ge arbetsmarknads- och socialnämnden i uppdrag att utforma och införa ett avhopparprogram för barn i kriminalitet.

Förvaltningens överväganden

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen instämmer med motionärerna om att barn som rekryteras till kriminella nätverk utgör ett betydande samhällsproblem. Vidare instämmer arbetsmarknads- och socialförvaltningen med motionärerna om vikten av att tillgodose målgruppens behov av så väl fysiskt skydd som stöd i flera behovsområden.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen anser samtidigt att de verksamheter, insatser och samverkansstrukturer som redan finns i förvaltningen och som bedrivs med stöd i befintlig lagstiftning tillgodoser målgruppens behov.

Socialtjänstens särskilda ansvar för barn och unga

Arbetsmarknads- och socialnämnden har ett särskilt utpekat ansvar att verka för att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden (5 kap. 1 § SoL 2001:453). Nämndens ansvarsområde omfattar även barn och unga som ingår i organiserad brottslighet och styrs av samma bestämmelser som nämndens arbete med barn och unga generellt (Socialstyrelsen 2025: 32–33).

Däremot kan vissa aspekter särskilja avhoppärenden jämfört med andra handlägningsärenden, till exempel: samverkan med polisen om det föreligger en hotbild, barnets motivation till förändring samt samverkan med vårdnadshavare.

Avhoppare eller inte – en fråga om motivation

I det nationella arbetet avseende att förstärka och utveckla arbetet med stöd till avhoppare från destruktiva miljöer i hela landet (Regeringen Ju2023/02529) enades berörda myndigheter om en gemensam definition för avhoppare. ”En avhoppare är en individ som har valt att lämna organiserad brottslighet och som bedöms vara i behov av samhällets stöd och skydd för att fullfölja detta” (Polismyndigheten, Kriminalvården, Statens institutionsstyrelse och Socialstyrelsen 2024: 11).

Definitionen omfattar även individer under 18 år och utgör således inget hinder för barn att delta. Om ett barn uppfyller kriterierna i definitionen bedömer arbetsmarknads- och socialförvaltningen att socialtjänsten i de flesta delar kan utgå från ordinarie avhoppprocess (Socialstyrelsen 2025: 32).

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har en etablerad specialistverksamhet, Konsultationsteamet, som arbetar med kriminella individer som har en hotbild mot sig, är i behov av stöd och skydd samt är motiverade till att lämna kriminaliteten.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill i sammanhanget påpeka att barn och unga i en kriminell kontext sällan uppfyller definitionen för avhoppare då de oftast inte är motiverade till att lämna den organiserade brottsligheten. Socialtjänsten har dock ett

lagstadgat ansvar att motverka en ogynnsam utveckling även för barnet som inte är motiverade att lämna kriminella miljöer (Socialstyrelsen 2025).

Verksamheter för barn i kriminalitet

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen arbetar redan idag med målgruppen barn och unga i kriminalitet. Dels med insatser för att motivera dem att lämna kriminalitet, dels med individanpassade insatser för att stödja barn och anhöriga som har en hotbild mot sig. I arbetet ingår att utreda och arbeta med flera risk- och skyddsområden parallellt.

För barn och unga mellan 12–21 år med etablerad kriminalitet erbjuds bland annat insatsen ”Lyftet”. ”Lyftet” bedriver öppenvård för barn, ungdomar och deras familjer. Behandlingsarbetet utgår från en systemteoretisk grund där man dels anpassar arbetet efter barnets och familjens behov och möjligheter, dels arbetar parallellt med flera livsområden i barnets liv.

I de fall verksamheterna möter barn som uttalar en rädsla kopplat till kriminalitet ombesörjs behovet av skydd för så väl barnet som familjen inom ordinarie verksamhet, oavsett om en hotbild mot barnet eller dess anhöriga föreligger eller inte

Förstärkt uppsökande arbete

Utöver att arbetsmarknads- och socialförvaltningen får kännedom om möjliga avhoppare genom bland annat orosanmälningar, när barn häktas, eller när socialtjänsten närvarar vid polisförhör, har förvaltningen en rad arbetsformer och samverkansstrukturer som syftar till att identifiera och motivera möjliga avhoppare, det vill säga barn som riskerar att hamna i kriminalitet eller redan är involverade, att lämna den kriminella banan.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningens förvaltningsövergripande arbete med ”Trygga barnet” bidrar till att tidigt identifiera barn som löper risk för att utvecklas ogynnsamt.

Genom arbetet med dialogsociomer arbetar förvaltningen med att öka förtroendet för socialtjänsten och säkerställa att fler barn får sina stödbehov tillgodosedda.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har sedan 2023 arbetat med att anpassa strategin gruppvåldsintervention (GVI) för minderåriga: ”Custom under 18”. Inom ramen för arbetet har förvaltningen mobiliserat ett uppsökande arbete mot målgruppen.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen har sedan cirka ett år tillbaka även inrättat fyra lokala samverkansråd, så kallade Bob-råd, inom ramen för det nationella arbetet

kring målgruppen barn och unga i organiserad brottslighet (Bob). På den lokala nivån utgörs en del av förvaltningens arbete av ett månatligt informationsutbyte i individärenden mellan polis och socialtjänst.

Pågående utvecklingsarbete

Att motverka rekryteringen av barn till kriminella nätverk är en av arbetsmarknads- och socialförvaltningens högst prioriterade frågor. Samtidigt menar förvaltningen att många av de strukturer som krävs för att genomföra samordnade insatser avseende barns avhopp från kriminella miljöer inryms i befintliga arbetsformer.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill dock betona att det fortsatt angeläget för förvaltningen att kontinuerligt förstärka både det uppsökande och motiverande arbetet samt att etablera enkla kontaktvägar för de barn och unga som vill lämna kriminalitet.

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen kommer att, inom ramen för befintliga samverkansstrukturer, fortsätta att utveckla en beredskap till att motivera barn att lämna kriminaliteten under perioder när deras motivation är som störst.

I den nya socialtjänstlagen som träder i kraft 1 juli 2025 kommer arbetsmarknads- och socialförvaltningen ges möjligheten att erbjuda insatser utan individuell behovsprövning, vilket i sin tur kommer att tillgängliggöra tidigare stöd till målgruppen.

För att ställa om till de ökade kraven på kunskapsbaserade insatser som i den nya socialtjänstlagen gör anspråk på kommer arbetsmarknads- och socialförvaltningen under 2025 att utbilda all personal inom enheten ungdom i det bedömningsverktyget ESTER (evidensbaserad strukturerad bedömning av risk- och skyddsfaktorer).

Arbetsmarknads- och socialförvaltningen vill i sammanhanget betona att arbetet med målgruppen barn i kriminalitet, särskilt vid placering utanför kommunen, kräver en tät myndighetsövergripande samverkan över kommungränserna. I nuläget pågår arbetet med att inrätta en samordningsstruktur för arbetet med avhoppare på regional nivå.

Sammantaget menar arbetsmarknads- och socialförvaltningen att motionens yrkande bör anses besvarat mot bakgrund av att förvaltningen redan bedriver ett utvecklingsarbete på området.

Ansvariga

Therese Wihlborg Enhetschef

Truls Hallin Avdelningschef

Britt-Marie Pettersson Förvaltningschef